

# Política energètica

## Drets i deures per l'accés a l'energia.

### **El dret a l'energia s'ha de considerar un dret i un deure fonamental bàsic.**

S'ha de considerar com un dret fonamental dels ciutadans, per assegurar un model energètic democràtic i socialment inclusiu.

Cal que sigui proclamat com un dret de ciutadania és a dir, que forma part del contracte social de cada persona amb l'Estat. Cal que la legalitat ho reculli integralment.

Les fonts d'energia han de ser considerades com un bé comú, com ho és l'aigua o els boscos. La utilització de l'energia ha de millorar les condicions de vida de la ciutadania així com respectar la seva salut, el medi ambient i el clima.

Les persones físiques i jurídiques tenen el deure d'exercir l'estalvi energètic. La legalitat energètica bàsica recollirà i desenvoluparà aquest concepte en la seva integritat.

## **La Gestió pública ha de garantir i gestionar la gran producció energètica.**

La gestió de l'energia té molts paral·lelismes amb la gestió de l'aigua. Si l'aigua ha tingut històricament i té actualment empreses locals públiques de subministre, el mateix procés pot dur-se a terme en el subministre energètic. Cal territorialitzar al màxim l'empresariat productor energètic, en termes financers seran necessaris programes de suport adreçats a les pimes energètiques.

Els criteris que haurien de regir en la regionalització serien:

- Fer néixer sistemes energètics descentralitzats.
- Que emprin fonts d'energia renovables.
- Que sigui propietat de la comunitat que els maneja i els fa servir.
- Per fer possible el control democràtic en l'àmbit local dóna poder a les persones i a les comunitats que disposen de fonts locals d'energia renovable perquè treguin profit de la seva captació, transformació i ús.

La ciutadania podem actuar en diversos fronts:

- En la comercialització: Fer-se client de comercialitzadores d'electricitat 100% renovable i no vinculades als oligopolis
- En la generació: Participar en projectes de generació amb energies renovables (en l'àmbit individual, familiar, col·lectiu, etc.)

Les comunitats han de tenir l'autoritat per prendre decisions sobre la seva economia energètica, sospesant no solament els costos de l'energia (inversió & operació) sinó els beneficis econòmics locals.

La democràcia energètica implica també:

- Accés equitatiu al capital i al finançament,
- Autoorganització comunitària i bona gestió
- Educació i empoderament de les persones de la comunitat perquè coneguin les seves oportunitats per a ser actives en l'energia (interacció entre persones i entre elles i les xarxes)

## **Creació d'empreses públiques, mixtes, que la garanteixin i gestionin.**

Cal impulsar la constitució d'empreses municipals o mixtes d'energia (similars a les de l'aigua, telecomunicacions, del transport o de la recollida dels residus, ja existents) en l'àmbit de la gestió de la xarxa, de la generació i de la distribució de l'energia són opcions que cal analitzar amb rigor.

Cal assegurar una oferta àmplia d'operadors energètics, eliminant barreres d'accés i garantint la independència dels gestors i propietaris de les xarxes bàsiques i logístiques de transport i de les xarxes de distribució. Entre altres actuacions, mitjançant el foment de la creació de nous operadors energètics, com per exemple, cooperatives, consorcis, associacions públic-privades, agregadors de demanda, empreses de serveis energètics, etc.

Cooperativisme. Les cooperatives són un tipus d'organització empresarial propera a la cultura del País. S'haurien de facilitar les formes empresarials cooperatives, en general, però específicament per esdevenir agregadors i gestors energètics de comunitats.

## **L'Empoderament ciutadà**

### **Donar veu a la participació ciutadana, des del món associatiu, cooperatiu o institucional local.**

Davant de l'actual crisi de recursos i ambiental combinada amb l'acaparament de riquesa per part dels més poderosos i de l'augment de la precarietat, han anat sorgint propostes alternatives de subsistència, noves formes d'organització i noves experiències d'economia alternativa a escala local o regional basades en els recursos propers i el treball participatiu.

No és d'estranyar, doncs, que els poders fàctics i sectors afins recelin d'aquestes alternatives en els territoris, i s'atrinxerin en els estats i la "sobirania absoluta" per a combatre-les.

Cal reforçar les capacitats de decisió i actuació dels nivells de govern més propers als ciutadans (municipis i regions) amb l'objectiu de construir alternatives, empoderar les persones i restituir-les-hi la capacitat d'incidir sobre els recursos dels seus territoris.

No n'hi ha prou amb una acció cívica i política convencional; cal adequar les regles del joc. En la majoria de circumstàncies actuals, la sobirania absoluta dels estats regits per principis neoliberals constitueix un obstacle per a la construcció de la futura societat més sostenible i equitativa.

Impulsar la mobilització ciutadana exigint a les administracions públiques que tinguin plans, a curt termini, per la instal·lació de sistemes de producció d'energia renovables per generar edificis (escoles, hospitals, casernes, universitats, ...) de consum no renovable mínim.

La implicació de la societat civil en la construcció del nou model energètic de Catalunya és un aspecte transcendental en el procés de transició energètica cap a un model renovable i distribuït. Aquesta implicació del conjunt de la societat, que ens ha de portar cap a un procés de democratització de l'energia, ha de realitzar-se en diferents vessants: cal facilitar que la societat disposi de la informació de manera transparent perquè pugui ser partícip qualificat en el debat energètic, potenciar la formació necessària en energia i participar en la construcció del nou model energètic.

Desenvolupar una tasca permanent d'informació, sensibilització i conscienciació social i empresarial vers els reptes energètics als quals Catalunya ha de fer front, fent partícip al conjunt de la societat en la consecució dels objectius energètics i climàtics establerts i en el desenvolupament de les estratègies energètiques associades (entre altres, les polítiques d'estalvi i eficiència energètica i d'energies renovables). Perquè la societat civil sigui l'autèntic motor del canvi de model energètic és imprescindible una bona informació bàsica, comunicar les idees, les estratègies i també els arguments que les sustenten.

També caldrà desenvolupar iniciatives específiques per a la implicació de la societat i les institucions en la impossibilitat que únicament els canvis tecnològics no proveiran la solució als reptes energètics, sinó que també caldrà plantejar-se canvis d'hàbits importants i canvis transcendents en el model de consum actual.

Donar a la societat un paper clau en la construcció del nou model energètic de Catalunya. Per tal que les polítiques energètiques es dissenyin en clau de sostenibilitat i es puguin aplicar de manera eficaç, cal col·locar la ciutadania i les empreses en el centre de la reflexió, del canvi i de la presa de decisions que impulsin la transició cap al nou model energètic. El canvi cultural per fer front als reptes energètics no es podrà abordar sense fer que la societat catalana participi en els objectius de la política energètica. Dit d'una altra manera: com que la demanda d'energia està al servei del model econòmic i social, és necessària la participació del conjunt de

la societat per qüestionar aquesta demanda i plantejar com es pot reduir o optimitzar i cobrir aquesta demanda (el "mix energètic" de l'oferta).

D'altra banda, de la mateixa manera que la societat ha de participar en la definició del model energètic de Catalunya, també ha d'implicar-se i ser corresponsable per tal d'aconseguir els objectius fixats. Sense aquest compromís i esforç per part de tota la societat civil (ciutadania i empreses) qualsevol objectiu energètic o estratègia a implementar, inclús amb la participació conjunta de la societat, serà únicament una acció voluntariosa sense capacitat potencial de contribuir al canvi de model energètic necessari.

## **Defensa dels consumidors.**

### **En qualsevol cas s'ha de garantir la defensa dels drets dels consumidors.**

El consumidor cal que tingui els mateixos drets en el consum energètic que en altres àmbits com les telecomunicacions, per exemple. Cal implementar la lliure competència per l'ajust dels preus en relació amb les companyies subministradores. I amb els criteris de servei més comuns:

- En relació amb la contractació amb les companyies subministradores.
- En relació amb l'atenció al client per part de les companyies subministradores.
- En relació amb la qualitat del producte ofert per les companyies subministradores.
- En relació a conèixer l'origen dels productes energètics i disposar de llibertat de la seva elecció, així com conèixer l'impacte ambiental de la producció de la seva energia elèctrica.

## **L'Economia en l'Energia**

### **Crear mecanismes efectius de control de preus de l'energia**

**Verificació dels costos.** Com s'ha de fer front a la despesa energètica, s'ha de pagar el cost amb una factura o s'ha de pagar mitjançant impostos? Aquest és precisament un debat sobre el qual s'haurà de definir la ciutadania i que s'haurà de plantejar clarament perquè hi ha gent que pot defensar les nuclears en la creença que, gràcies a elles, el cost de l'energia surt més barat que és el que en definitiva vol el ciutadà, no haver de pagar tant per l'energia.

**Fiscalitat.** La fiscalitat energètica ha d'estar adaptada a la sostenibilitat. La producció i distribució d'energia han d'estar en el centre de la sostenibilitat i de la societat.

**Nova anàlisi econòmica.** El sistema elèctric ofereix unes dificultats de teoria econòmica especials derivades de ser diferent dels combustibles convencionals utilitzats en el mercat, per exemple per no poder-se emmagatzemar, per tenir components de monopoli natural com la xarxa de transport i de distribució. És per això que cal una nova anàlisi econòmica que faciliti un mercat i una reglamentació apropiada senzilla i transparent.

**Comptadors per la tele gestió.** Cal una garantia pràctica del dret dels clients amb comptadors electrònics d'accedir amb facilitat i sense demora als resultats de totes les

mesures que hagi efectuat el comptador. Posar fàcilment a disposició del públic totes les dades adquirides pels comptadors de tele gestió dels serveis que tingui contractats es considera com un dret que cal respectar i implementar urgentment.

## **Nova Legalitat**

### **Identificació i valoració d'actius.**

Per portar a terme l'equilibri públic privat en el mercat de l'energia cal establir un mercat equilibrat, on la distribució en alta potència sigui pública i la distribució al consumidor estigui en un mercat lligat a la competència. Aquest model és el propugnat per la UE i té tot el sentit en termes d'equilibri eficient. La "nacionalització" de les infraestructures privades tindran un procés en la legalitat on es basi, cal que sigui específica, i el Parlament de Catalunya cal que defineixi els criteris econòmics, tècnics i administratius que regirà el retorn a la gestió pública de les infraestructures energètiques que es determinin.

Serà un punt determinant la identificació i valoració d'actius que la legalitat cal que estableixi.

### **Nova situació amb l'horitzó 2020.**

L'Estat Espanyol, obligat per les normatives europees, que determinen que el consum energètic dels països de l'UE cal que siguin el 20% renovable en el 2020, es mou lentament cap aquest objectiu. Però aquest moviment es fa amb el criteri de mantenir intactes els actors energètics de l'oligopoli actual, cosa que s'ha vist en les darreres subhastes energètiques 2016-2017.

Això preconfigura un escenari 2020-2030 on les possibilitats de l'autoconsum i l'autoproducció estaran molt limitades per la legalitat vigent.

L'energia eòlica és prioritzada, ja que té més component de capital en les grans instal·lacions en detriment de l'impuls a la producció social de particulars, agregadores, administracions locals o pimes.

També hi ha un efecte pervers en les actuacions governamentals menystenint l'energia fotovoltaica perquè és més productiva l'eòlica, donat que per cada MW de potència eòlica instal·lat es produeixen 3500 MWh/any, mentre que per cada MW de fotovoltaica instal·lat es produeixen 2500 MWh/any. Aquesta raó juga en contra la socialització fotovoltaica, que en canvi té menys necessitat de capital i és més fàcil de distribuir sobre els territoris rústics i urbans.

És urgent una legalitat protectora dels productors a petita escala, en cas contrari, mantindrem els mateixos oligopolis, encara que siguin d'energies renovables, sense socialitzar res.